

ПРИВІТАННЯ ПРОФЕСОРОВІ І. Б. УСЕНКУ ІЗ 60-РІЧНИМ ЮВІЛЕЄМ

Відомому українському правознавцю заслуженому юристу України, професору **Ігорю Борисовичу Усенку** 4 квітня 2017 р. виповнюється 60 років. Цього року він відзначає і 35-річчя наукової діяльності в Інституті держави і права ім. В. М. Корещького НАН України, де пройшов шлях від аспіранта до завідувача відділу історико-правових досліджень.

І. Б. Усенко став на тернистий шлях науковця ще зі студентської лави. Отримавши блискучу юридичну освіту у своїй alma mater – Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка, він, вступив до аспірантури нашого інституту і обрав своїм фахом історію держави і права України. Ця, дисципліна мала на той час вигляд незвіданої землі, адже в українських радянських вишах вона викладалася лише кількома лекціями в рамках загального курсу історії держави і права СРСР. Перед новоствореним на той час в інституті відділом історії держави і права та особисто перед молодим науковцем постало безліч викликів, зокрема ідеологічного та політичного характеру. Але вже його кандидатська дисертація, яка була 1989 р. видана як монографія («Первая кодификация законодательства Украинской ССР»), свідчила про ґрунтовний об'єктивно-науковий підхід та тверде опертя на джерела, що, будучи основою виробленої ним авторської методології, стали візитівкою науковця.

На сьогодні бібліографія ювіляра налічує близько 1000 наукових праць, зокрема – понад 30 індивідуальних і колективних монографій та близько 30 наукових праць з проблем історії держави і права та методологічного забезпечення науки і освіти, які вийшли за науковою редакцією вченого. Серед них «Юридична наука і освіта в Україні» (1992), «Правовий статус Академії наук України (історія та сучасність)» (1993, 2013 року до 95-річчя утворення НАН України вийшло нове цілковито перероблене видання цієї книги), «Основи правознавства» (1997, друге суттєво перероблене видання 2002, перекладена російською, румунською і угорською мовами), «Академічна юридична думка» (1998), «Конституція України і основи правознавства в школі: книга для вчителя» (1999), «Правова ідеологія і право України на етапі становлення тоталітарного режиму. 1929–1941» (2001), «Правовий звичай як джерело українського права IX–XIX ст.» (2006), «Василенко Микола Прокопович. Вибрані твори у трьох томах» (2006–2008), «Судова влада в Україні: історичні витоки, закономірності, особливості розвитку» (2015).

І. Б. Усенко є одним із найкращих вітчизняних фахівців у галузі історії держави і права України, історії української юридичної науки, української юридичної термінології та законодавчої техніки.

До неоцінених заслуг вченого належить його робота по поверненню із забуття імен видатних діячів української правової науки. Автор ряду праць, присвячених життю та діяльності видатних українських правознавців, серед яких зокрема академіки ВУАН Оникій Олексійович Малиновський, Федір Васильович Тарановський, другий президент ВУАН Микола Прокопович Василенко. Окрім цього, під його керівництвом були підготовані до видання

третомні збірники їхніх праць. Щоправда допоки пощастило видати лише вибрані твори М. П. Василенка.

Важко переоцінити вклад Ігоря Борисовича в підготовку 10-ти томного видання «Антологія української юридичної думки». Він був автором, відповідальним редактором 3-х та упорядником 7-ми томів, відповідальним секретарем редколегії видання, яке було удостоєне премії Ярослава Мудрого НАПрН України (2005) і стало визначною подією в українському науково-освітньому середовищі.

Свої знання та досвід вчений активно впроваджує і в законотворчу та експертну діяльність. Працював у складі робочих груп з мовно-термінологічного редагування Конституції України та розроблення проєктів Основ законодавства України про охорону здоров'я, Законів України «Про Службу безпеки України», «Про державну таємницю», «Про Національний архівний фонд і архівні установи» та ін. (понад 20 законопроєктів), здійснював науково-правову експертизу ще близько 50 законопроєктів.

Окремо слід відзначити активну участь І. Б. Усенка в провідних юридичних енциклопедичних виданнях України. Він член редколегії і автор близько 200 статей до «Юридичної енциклопедії» (т.словника) (2007, друге видання 2012), «Політологічного енциклопедичного словника» (2004), «Енциклопедії міжнародного права» (2014–2017, видання продовжується) тощо. Один із авторів і науково-редакційний консультант ряду томів «Енциклопедії історії України» (2003–2013), автор ряду статей та науковий редактор відділу «право» «Енциклопедії сучасної України» (2001–2016, видання продовжується). Також він є автором значної кількості статей та членом редколегії перших двох томів «Історія держави і права України» (2016) і «Філософія права» (2017), започаткованого Національною академією правових наук двадцятитомного видання «Велика українська юридична енциклопедія».

І. Б. Усенко провадить велику освітньо-педагогічну роботу. Одночасно з напруженою і плідною роботою у стінах Інституту держави і права ім. В. М. Корещького він є професором кафедри теорії та історії держави і права Національної академії Служби безпеки України (з 1992 р.), тривалий час очолював кафедру теорії та історії держави і права Київського університету права (1997–2009). Під керівництвом І. Б. Усенка науковий ступінь кандидата юридичних наук отримали 21 фахівець, більшість з яких нині очолюють кафедри у вищих навчальних закладах України та стали визнаними спеціалістами галузі. Послідовне розширення та поглиблення кола наукових інтересів у поєднанні із уважним та дбайливим ставленням до наукових кадрів, безперечним авторитетом та стилем наукової праці ювіляра дають всі підстави вважати його засновником київської академічної історико-правової школи.

Знаний науковець бере також активну участь у діяльності громадських фондаций. Він – співзасновник Українського біографічного товариства, член Української секції міжнародного товариства прав людини, Спілки юристів України, Української правничої фундації, Спілки архівістів України, Української асоціації міжнародного права, експерт Харківської правозахисної групи.

Особливе місце серед них посідає Міжнародна асоціація істориків права, віце-президентом якої з часу її утворення (1998) є І. Б. Усенко і яка стала унікальним явищем у вітчизняному науковому просторі. Так, вийшло близько 30 збірників матеріалів міжнародних історико-правових конференцій, проведених Міжнародною асоціацією істориків права, які присвячені актуальним проблемам та відображають найновіші досягнення сучасної української історико-правової науки. Організатором, натхненником, ідеологом таких наукових форумів та відповідальним редактором переважної більшості видань МАІП є І. Б. Усенко.

Визнаним центром історико-правових досліджень став очолюваний ним відділ історико-правових досліджень Інституту. Послідовно втілюючи виплекану концепцію розвитку історико-правових досліджень, вдало поєднуючи вимогливість та толерантність, сприяючи розкриттю потенціалу молодих науковців, І. Б. Усенко зумів створити наукове середовище, здатне продукувати праці, які відзначаються високим фаховим рівнем та стосуються всіх періодів історико-правового розвитку.

Досягнення цього талановитого вченого, непересічної особистості неодноразово відзначалися на найвищому рівні. Він – лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, нагороджений вищою відомчою відзнакою Міністерства освіти і науки України – знаком «Василь Сухомлинський», Почесною грамотою Верховної Ради України (2004), Почесними грамотами Президії НАН України, Головархіву України, Спілки юристів України, Почесною відзнакою Київського міського голови; був визнаний лауреатом конкурсу Спілки юристів України на краще професійне досягнення «Юрист року 2001» у номінації «юрист – науковий співробітник»; йому присуджувалися премії ім. М. П. Василенка НАН України, ім. Ярослава Мудрого НАПрН України тощо.

Щиро вітаємо Вас, вельмишановний Ігоре Борисовичу, з ювілеєм, зичимо нових наукових звершень, реалізації творчих планів, міцного здоров'я, сімейного благополуччя, творчої наснаги і сподіваємось на Вашу подальшу плідну працю на ниві юридичної науки.

ВІТАННЯ ІЗ ЮВІЛЕЄМ ІРИНИ ВОЛОДИМИРІВНИ МУЗИКИ

Ab imo rectiore – Від щирого серця.

У липні 2017 р. відзначає ювілей відомий український науковець авторитетний фахівець в галузі історії та теорії держави і права, історії політичних і правових учень, філософії та соціології права **Ірина Володимирівна МУЗИКА**.

Випускниця Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка І. В. Музика в 1982–1988 рр. працювала на різних посадах в прокуратурі Залізничного району м. Києва, Московському районному народному суді м. Києва, Київському управлінні юстиції (1983–1988). Від 1988 р. – молодший науковий співробітник, від 1996 р. – науковий співробітник, від 2000 р. – стар-